

onder verschillende omstandigheden tegen ieder van hen aan te wenden middelen, zou ik meer dan tien maal de voor mij beschikbare ruimte behoeven. Ik vertrouw echter dat het bovenstaande voldoende zal wezen om een punt van uitgang voor de te houden discussies te vormen.

Amsterdam, April 1900.

Ik achtte het niet ondienstig, bovenstaand rapport in het Nederlansch onder de oogen van de lezers van het „Tijdschrift over Plantenziekten” te brengen. De aaltjesziekten der cultuurgewassen spelen eene belangrijke rol, zoowel in den tuinbouw als in den landbouw. Bovenstaand rapport kan voor hen, die tot dusver weinig van de in planten parasiteerende Nematoden en van de door hen teweeg gebrachte ziekten afwisten, tot inleiding dienen voor latere studie of lectuur; voor hen, die reeds met onderscheiden aaltjesziekten hebben kennis gemaakt, kan het dienen om de hun reeds ten deele of geheel bekende feiten onder een meer algemeen gezichtspunt te brengen.

Juni 1900.

J. RITZEMA BOS.

DE INVLOED DER BEMESTING OP HET VOORKOMEN VAN DE RATEL

(*Rhinanthus*).

In het *Tijdschrift over Plantenziekten* verscheen reeds vroeger een opstel over dit onderwerp (1); naar aanleiding van een schrijven van een onzer abonneenten, wenschen wij echter hier nogmaals op deze vraag, die voor den landbouw zeer belangrijk is, terug te keeren, — te meer daar de proeven die in

(1) P. DE CALUWE en G. STAES. *De Rattel of Ratelaar (Rhinanthus) en hare bestrijding in de weiden*. Tijdschr. over Plantenziekten, 3^e Jaarg. 1897, bl. 75.

1895-96 en 't voorjaar '97 genomen werden sindsdien werden voortgezet en de daarbij verkregen uitslagen aantoonen, dat de zaak niet zou eenvoudig is, als uit ons vroeger opstel kon opgemaakt worden.

Wij schreven bldz. 81 : “ Uit deze opgaven blijkt hoezeer het chloorpotassium gunstig geweest is voor den wasdom op de perceelen, waar dit zout gebruikt werd..... Maar wat daarbij ook vooral opmerking verdient, is de verdwijning van de ratels. Op de perceelen, waar geen potaschzouten werden toegediend, tierde dit onkruid dezen zomer nog welig. Op de perceelen 4, 5 en 7, waar nu twee jaren na elkander chloorpotassium (chloorkalium) aangewend werd, had de flora dezen zomer een geheel ander uitzicht verkregen. Ternauwernood was hier en daar nog eene ratelplant waar te nemen, die dan nog zeer laattijdig bloeide, zoodat ze bij het afmaaien nog in 't zaad niet was gekomen. Maar het gras en voornamelijk de klaver hadden eene bijzonder welige ontwikkeling genomen, hetgeen zich overigens uit de hooge opbrengst laat afleiden — zoodat men op deze perceelen, dank zij het chloorpotassium, schier niets meer dan goede voederplanten kon vinden. De ratels mogen er als geheel verdwenen beschouwd worden, en het lijdt geen twijfel dat het in 't vervolg zal voldoende wezen, die grasveldjes in behoorlijken staat van vruchtbaarheid te onderhouden door middel van eene matige bemesting, om te beletten, dat ze dáár ooit weer te voorschijn komen. Om te beginnen hebben wij natuurlijk eene vrij groote hoeveelheid meststoffen aangewend, maar het zal geenszins noodig zijn in de eerstvolgende jaren, diezelfde dosis ieder jaar te herhalen, aangezien nog een deel der toegediende vruchtbaarmakende stoffen in den grond, als voorraad, is overgebleven... »

Dit alles wordt ook grootendeels door de verdere proeven van DE CALUWE in de jaren van 1898 en 1899 bevestigd; nochtans werd aan de werking van chloorkalium een te groot belang

gehecht. Uit zijne verslagen blijkt duidelijk, dat bij een volledige bemesting (dus met stikstof- phosphor- en kaliumhoudende meststoffen) de ratel volkomen of nagenoeg volkomen verdwijnt, zoo dat de weinige in leven gebleven exemplaren slechts langzaam en kwijnend groeien en veelal zoo laat bloeien, dat bij het maaien nog geen rijpe zaden aanwezig zijn. Of dit nu een rechtstreeksch gevolg is van de werking der meststoffen op de ratel, dan wel of zij onrechtstreeks haar invloed laten gevoelen door den groei te bevorderen van de goede weideplanten die dan den ratel zouden verstikken, is hierbij uit een practisch oogpunt van minder belang.

* * *

Uit de verslagen van DE CALUWE blijkt echter ook dat de genoemde meststoffen ieder afzonderlijk, of twee aan twee vereenigd, geen afdoende werking tegenover de ratel vertoonen, evenals een zeer krachtdadige groei en een hooge opbrengst slechts door het gelijktijdig toedienen der drie meststoffen verkregen wordt. *Chloorkalium alleen was niet in staat de ratel te doen verdwijnen.*

Eindelijk blijkt nog uit dezelfde proeven dat de nawerking der phosphor- en potaschhoudende meststoffen (1) het eerstvolgend jaar nog zeer krachtig is, doch daarna spoedig afneemt, wat de opbrengst betreft, terwijl daarentegen de gunstige gevolgen van de bemesting, wat het verdwijnen van de ratel aangaat, het derde jaar nog slechts weinig afgenomen zijn.

Ziehier nu eenige formules van bemesting, die bij de proeven werden gevolgd en goede uitslagen gaven. De lezer zal bij gelegenheid de eene of de andere kunnen toepassen of ze, al

(1) Van de nawerking van het sodanitraat zal wel in de meeste gevallen geen sprake zijn, daar deze stof, door haar groote oplosbaarheid, slechts vrij korten tijd in de bovenstaande aardlaag aanwezig blijft.

naar gelang van de omstandigheden, wijzigen. Het zijn allen formules van een bemesting gedurende het eerste jaar, terwijl later geringere hoeveelheden voldoende zullen zijn.

a. 1000 à 1500 kil. ijzerslakken.

300 à 500 kil. chloorkalium.

200 à 300 kil. sodanitraat (chilisalpeter).

b. dezelfde formule als a, met vervanging der ijzerslakken door een gelijke hoeveelheid fosphaat van Rocour.

c. 400 à 600 kil. superphosphaten.

300 à 400 kil. chloorkalium.

200 à 250 kil. sodiumnitraat of 200 kil. zwavelzure ammoniak.

G. STAES.

KORTE MEDEDEELINGEN.

De Bestrijding van de Kruis- of Stekelbesbladwesp (*Nematus ventricosus*). — LAUREYS zegt omtrent dit insect, waarvan de larven de bessenstruiken soms gansch kaalvreten. (Zie voor de levensbeschrijving : *Tijdschrift over Plantenziekten*, 1^e jaarg., bl. 62) het volgende : “ Zijn uwe bessenboompjes aangetast, dan bespuitte men best, en wel langs onderen en boven, de bladeren met kopersulfaat. Niets heeft ons ieder jaar betere, afdoende uitslagen gegeven. ” (*Landbode*, 19 Mei 1900).

Wij hebben reden om te onderstellen, dat hier niet een oplossing van kopersulfaat alleen, maar de gewone Bordeauxsche pap wordt bedoeld, daar vele planten een zuivere oplossing van zwavelzuurkoper niet verdragen, uitgenomen in zeer verdunden toestand.
